

(ISSN: 2587-0238)

Hiçyılmaz, Y. & Artan, İ. (2026). Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Yüksek Lisans Sürecinde Yapay Zeka Kullanımına İlişkin Görüşleri, *International Journal of Education Technology and Scientific Researches*, 11(32), 143-153.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijetsar.800>

Article Type (Makale Türü): Araştırma Makalesi

GÖRSEL SANATLAR ÖĞRETMENLERİNİN YÜKSEK LİSANS SÜRECİNDE YAPAY ZEKA KULLANIMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Yahya HİÇYILMAZ

Doç. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van, Türkiye, yahyahicyilmaz@yyu.edu.tr

ORCID: 0000-0003-3453-9998

İbrahim ARTAN

Öğretmen, MEB, Van, Türkiye, art-ibram@hotmail.com

ORCID: 0009-0007-9905-180X

Gönderim tarihi: 28.12.2025

Kabul tarihi: 23.02.2026

Yayın tarihi: 15.03.2026

ÖZ

Bu çalışma, görsel sanatlar öğretmenlerinin yüksek lisans sürecinde yapay zekâ kullanımına ilişkin deneyimlerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Son yıllarda yapay zekâ teknolojilerinin eğitim ve akademik araştırma süreçlerinde yaygınlaşması, bu araçların öğretmenler ve araştırmacılar tarafından nasıl kullanıldığının incelenmesini önemli hâle getirmiştir. Özellikle akademik yazım, araştırma ve veri düzenleme süreçlerinde yapay zekâ araçlarının sağladığı kolaylıklar ve beraberinde getirdiği etik tartışmalar, eğitim alanında yeni araştırma konularının ortaya çıkmasına yol açmaktadır. Bu bağlamda, araştırmada görsel sanatlar öğretmenlerinin yüksek lisans sürecinde yapay zekâyı hangi amaçlarla kullandıkları, bu süreçte karşılaştıkları zorluklar ve elde ettikleri avantajlar ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji deseni tercih edilmiştir. Araştırmanın çalışma grubu, amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örneklemesiyle belirlenen 12 Görsel Sanatlar öğretmeninden oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak, araştırmanın amacına uygun şekilde geliştirilmiş yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme soruları, öğretmenlerin yapay zekâyı hangi alanlarda ve amaçlarla kullandıklarına, bu süreçte karşılaştıkları zorluklara ve elde ettikleri avantajlara ilişkin algılarını kapsamaktadır. Elde edilen veriler, içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Analizler sonucunda, yapay zekânın özellikle literatür taraması, dil bilgisi ve imla kontrolü ile tez taslağı oluşturma gibi akademik süreçlerde kullanıldığı belirlenmiştir. Katılımcılar, yapay zekânın zaman tasarrufu, verimlilik artışı ve dil desteği gibi önemli avantajlar sağladığını ifade etmişlerdir. Bununla birlikte, Türkçe içerik sınırlılığı, bilgi güvenilirliği ve bazı yapay zekâ araçlarının maliyeti gibi çeşitli zorluklarla karşılaştıklarını da belirtmişlerdir. Ayrıca yapay zekâ kullanımının özgünlük riski, telif hakkı ihlalleri ve akademik becerilerin zayıflaması gibi olası olumsuz etkilerine de dikkat çekilmiştir. Araştırma bulgularına dayanarak, yapay zekânın akademik çalışmalarda daha bilinçli ve etik bir şekilde kullanılabilmesi için özellikle etik ilkeler, telif hakları ve akademik dürüstlük konularına odaklanan eğitim seminerlerinin düzenlenmesi önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Yapay zekâ kullanımı, akademik yazım, lisansüstü eğitim, Görsel sanatlar öğretmenleri

Sorumlu Yazar: Doç.Dr. Yahya HİÇYILMAZ, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, yahyahicyilmaz@yyu.edu.tr

Etik Kurul Onayı: Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimleri Yayın Etik Kurulu, 07/01/2025, 2025/01-28.

İntihal/Etik: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir.

VISUAL ARTS TEACHERS' PERSPECTIVES ON THE USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE MASTER'S PROGRAM PROCESS

ABSTRACT

This study aims to explore the experiences of visual arts teachers regarding the use of artificial intelligence during their graduate education process. In recent years, the widespread integration of artificial intelligence technologies into educational and academic research processes has made it increasingly important to examine how these tools are utilized by teachers and researchers. In particular, the conveniences offered by artificial intelligence tools in academic writing, research, and data organization processes, along with the ethical debates they raise, have led to the emergence of new research topics in the field of education. In this context, the study seeks to reveal the purposes for which visual arts teachers use artificial intelligence during their graduate studies, as well as the challenges they encounter and the advantages they obtain throughout this process. In this study, the phenomenological design, one of the qualitative research methods, was employed. The study group consisted of 12 visual arts teachers selected through maximum variation sampling, one of the purposive sampling strategies. A semi-structured interview form, developed in line with the purpose of the study, was used as the data collection instrument. The interview questions addressed teachers' perceptions regarding the areas and purposes for which they use artificial intelligence, as well as the challenges they encounter and the advantages they gain throughout this process. The data obtained were analyzed using the content analysis method. The findings indicated that artificial intelligence is primarily utilized in academic processes such as conducting literature reviews, checking grammar and spelling, and generating thesis drafts. Participants stated that artificial intelligence provides significant advantages such as saving time, increasing efficiency, and offering language support. However, they also reported encountering several challenges, including the limited availability of Turkish-language content, concerns about information reliability, and the cost of certain artificial intelligence tools. In addition, attention was drawn to the potential negative consequences of artificial intelligence use, such as risks to originality, possible copyright violations, and the weakening of academic skills. Based on the findings of the study, it is recommended that training seminars focusing particularly on ethical principles, copyright issues, and academic integrity be organized in order to promote a more conscious and ethical use of artificial intelligence in academic work.

Keywords: Artificial intelligence use, academic writing, graduate education, visual arts teachers.

GİRİŞ

Üretken yapay zekâ (GenAI), metin, görsel, ses, video ve kod gibi farklı veri türlerinde desenleri tanımak için gelişmiş algoritmalar kullanan, daha önce var olmayan benzersiz içerikler üretebilen bir yapay zeka teknolojisidir (Chan ve Hu, 2023; Lim vd., 2023; Peres vd., 2023). Bu yenilik, son yıllarda geleneksel uygulamaların sınırlarını zorlayan birçok yeni teknolojinin gelişimiyle birlikte hız kazanmış ve yaygınlaşmıştır. Bu nedenle, bireylerin bu teknolojilerin sağladığı faydaları ve beraberinde getirebileceği riskleri dikkatlice değerlendirmesi gerekmektedir. Üretken Yapay Zekâ'nın internet ve akıllı telefon gibi teknolojilerle birlikte dönüştürücü bir yenilik olarak hızla gelişmesi, eğitimin geleceğini yeniden tasarlamak için önemli bir fırsat sunmaktadır (Lim vd., 2023). Bu teknoloji, eğitim süreçlerinde bilgiye erişimi kolaylaştırması, öğretim materyallerinin geliştirilmesine katkı sağlaması ve öğretmenlerin iş yükünü hafifletmesi açısından dikkat çekmektedir. Ancak, öğrenciler tarafından yaygın olarak erişilebilen bu araçların, doğruluk, etkili öğrenme, kişisel gelişim ve kariyer beklentileri gibi unsurlar da dahil olmak üzere yükseköğretimdeki sonuçların kalitesine potansiyel etkisi konusunda endişeler artmaktadır (Chan ve Hu, 2023). Bu bağlamda, sanat eğitimi, yapay zekâ teknolojilerinin hem fırsatları hem de potansiyel etkileri bakımından dikkatle ele alınması gereken özel bir alan olarak öne çıkmaktadır.

Sanat yapımı geleneksel olarak insan merkezli bir süreç olarak görülse de sanat eğitiminde yeni teknolojilerin entegrasyonuna yönelik bir gereklilik bulunmaktadır. Sanat eğitimcilerinin, sanat sınıflarında ortaya çıkan insan dışı yapay zekâ teknolojilerini öğretme ve öğrenme süreçlerine nasıl uyarlayabileceklerini araştırmaları, bu teknolojilerin öğrencilerin sanat becerileri, yetenekleri, bilgileri ve yaratıcılıklarına etkisini incelemeleri önemlidir (Black ve Chaput, 2024; Xu ve Xu, 2024). Yapay zekanın sanat eğitime dahil edilmesi, öğrencilerin yaratıcı potansiyellerini keşfetme yollarını yeniden şekillendirebilir ve sanatın geleneksel sınırlarını genişletme potansiyeli taşımaktadır.

Yapay zekâ, yalnızca görsel sanatlar alanında değil, yazı üretme ve revizyon süreçlerini hızlandırarak yazma kalitesini de artırabilir; böylece yazarların kendi çalışmalarını geliştirmek için harcadıkları zaman ve emek azalabilir (Arbi, 2024; Oh, 2023). Bu durum, sanat eğitiminde öğrencilerin sanatsal yeteneklerini geliştirmelerinin yanı sıra, ifade ve düşünme becerilerini güçlendirmede de yapay zekanın çok yönlü bir araç olarak değerlendirilmesine imkân tanımaktadır.

Yapay zekanın ortaya çıkışı, araştırmalarda köklü değişimlere yol açabilecek potansiyele sahip olması nedeniyle önemli bir beklenti oluşturmaktadır (Tudino ve Qin, 2024). Özellikle Görsel Sanatlar öğretmenlerinin yüksek lisans sürecinde bu teknolojinin kullanımı, eğitim araştırmalarına yeni yaklaşımlar sunarak çeşitli alanlarda devrim niteliğinde dönüşümlere yol açabilir ve bu alanlara yeni ufuklar kazandırabilir.

İlgili yurt dışı araştırmalar incelendiğinde, yapay zekanın akademik yazım ve araştırma süreçlerine dahil eden birçok çalışma bulunmaktadır. Arbi (2024), yazma sürecini desteklemek amacıyla ChatGPT kullanımına ilişkin mevcut bulguları belirlemiş ve analiz etmiştir. Çalışmasında, ChatGPT'nin farklı bağlamlarda yazma performansının kalitesini ve verimliliğini iyileştirmedeki katkılarını değerlendirmiştir. Buna ek olarak, Alfiani (2024), ChatGPT uygulamasının öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmede kullanımına yönelik algıları araştırmış, öğrencilerin bu teknolojiyle yazma becerilerini nasıl geliştirebildiğini incelemiştir. Yapay zekanın yükseköğretimdeki uygulamalarına dair kapsamlı bir çerçeve sunan Zawacki-Richter ve arkadaşları (2019),

alandaki araştırmaları sistematik olarak inceleyerek yapay zekâ uygulamalarının eğitim üzerindeki etkilerini değerlendirmiştir. Hegazy ve arkadaşları (2024), lisansüstü öğrenciler arasında etik farkındalığın kapsamını ve bilimsel yazımda yapay zekâ tekniklerini kullanırken etik standartlara bağlılıklarını araştırmaktadır. Ayrıca, Khaleel, Nassar, El-Khozondar (2024), Eskandari (2024), Armstrong (2024), Uno (2024), Okina (2024), Saif ve arkadaşları (2024) ile Khalifa ve Albadawy (2024) yapay zekanın bilimsel araştırma ve akademik yazımda kullanımını ele almaktadır.

Yurt içi araştırmalar incelendiğinde, yapay zekanın bilimsel araştırma ve akademik yazımda kullanımını ele alan birçok çalışma bulunmaktadır. Dinçer (2024), Büyükada (2024), Uyan (2023), Ekmekçi (2024), Mete (2023) ve Başaran ve Özenç (2024), yapay zekanın akademik yazım süreçlerine entegrasyonu ve bilimsel araştırmalarda kullanımına dair çeşitli boyutları ele alarak bu alanda önemli katkılar sunmuşlardır. Ancak, Görsel Sanatlar öğretmenlerinin yüksek lisans sürecinde yapay zekâ kullanımına ilişkin görüşlerini inceleyen bir çalışmanın bulunmaması, bu çalışmanın özgünlüğünü ve alana katkısını ortaya koymaktadır.

Bu araştırmanın temel amacı, Görsel Sanatlar öğretmenlerinin yüksek lisans süreçlerinde yapay zekâ kullanımına ilişkin deneyimlerini derinlemesine incelemektir. Araştırmada, öğretmenlerin yapay zekâ kullanımına dair algı, avantajlar, karşılaşılan zorluklar ve etik kaygılar gibi çeşitli boyutlarda bakış açıları ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu doğrultuda, araştırmanın problem cümlesi “Yüksek lisans sürecinde Görsel Sanatlar öğretmenlerinin yapay zekâ kullanımına ilişkin görüşleri nasıldır?” şeklinde belirlenmiştir.

YÖNTEM

Görsel Sanatlar öğretmenlerinin yüksek lisans sürecinde yapay zekâ kullanımına ilişkin düşüncelerini incelemek amacıyla gerçekteştirilen bu araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden 'fenomenoloji' deseni tercih edilmiştir. Bu desenin tercih edilme nedeni, çalışmanın belirli bir olguya, yani yapay zekanın yüksek lisans süreçlerindeki kullanımına, katılımcıların bireysel deneyimleri üzerinden odaklanmasıdır. Bu bağlamda, fenomenoloji deseni, öğretmenlerin yapay zekâ kullanımına dair kişisel deneyimlerini ve bu sürece yönelik algılarını derinlemesine anlamaya olanak tanımaktadır (Yıldırım ve şimşek, 2016).

Çalışma Grubu

Bu araştırmada, yüksek lisans sürecinde yapay zekâ kullanımına ilişkin farklı deneyimlere ve bakış açılarına sahip Görsel Sanatlar öğretmenlerinden oluşan bir çalışma grubu oluşturmak amacıyla, amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örneklemesi tercih edilmiştir. Maksimum çeşitlilik örneklemesi, farklı gruplar ve durumlar arasında çeşitliliği içeren bir yapı sunarak araştırmada derinlemesine bilgi sağlamayı hedefler (Yıldırım ve şimşek, 2016). Bu doğrultuda, dört farklı üniversiteden toplam on iki Görsel Sanatlar öğretmeninin yüksek lisans sürecinde yapay zekâ kullanımına dair farklı deneyimlerine dayalı olarak çalışma grubu oluşturulmuştur.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu tercih edilmiştir. Bu form, araştırmanın amacına göre geliştirilmiştir. Görüşme soruları, öğretmenlerin yapay zekâ kullanımını hangi alanlarda ve amaçlarla gerçekleştirdiklerini, bu süreçte karşılaştıkları zorlukları, elde ettikleri avantajları ile ilgili algılarını kapsayacak şekilde düzenlenmiştir. Uzman değerlendirmesi sonucunda, görüşme formunda dil sadeleştirmeleri yapılmış; etik kaygılar gibi eksik kalan boyutlar eklenerek kapsam genişletilmiştir. Soruların sıralaması yeniden düzenlenmiş, bazı sorulara açıklayıcı örnekler eklenmiş ve gereksiz sorular çıkarılarak görüşme süresi optimize edilmiştir. Bu düzenlemeler ile birlikte, formun katılımcılar tarafından daha anlaşılır olmasını ve araştırmanın amacına uygun veri toplanmasını sağlayabileceği düşünülmüştür.

Görüşmeler günlük esasına dayalı olarak gerçekleştirilmiş; araştırmaya ulaşılan katılımcılarla yüz yüze yapılmış ve kayıt cihazı kullanılarak kaydedilmiştir. Farklı illerde bulunan katılımcılarla ise çevrim içi ortamda, Zoom üzerinden görüşmeler yapılmış ve bu görüşmeler de kayıt altına alınmıştır. Görüşmelerin ortalama süresi 30 dakika sürmüştür.

Verilerin Analizi

Bu araştırmada, Görsel Sanatlar öğretmenlerinin yüksek lisans sürecinde yapay zekâ kullanımına ilişkin deneyimlerini incelemek amacıyla toplanan veriler içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. İçerik analizinin temel amacı, “toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır” (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s.242). Bu doğrultuda, yüz yüze ve çevrim içi görüşmelerden elde edilen ses kayıtları özenle dinlenmiş, ardından yazılı metin haline getirilmiştir. Her katılımcının görüşme dökümleri, YÖ-1, YÖ-2 şeklinde kodlanarak düzenlenmiştir.

Analiz sürecinin ilk aşamasında, görüşme dökümlerinden anlamlı veriler çıkarılarak kodlama yapılmıştır. Araştırmanın amacına uygun olarak, öğretmenlerin yapay zekâ kullanımına dair algı, deneyim ve tutumlarını yansıtan ifadeler dikkatlice analiz edilerek kodlar belirlenmiştir. Kodlama işlemi sırasında, verinin bütünlüğünü koruyacak şekilde eklemeler yapılmış ve yeni kodlar türetilmiştir. Kodlama işlemi sırasında uzlaşılı yöntemi esas alınmış; iki bağımsız uzman tarafından yapılan kodlamalar arasında uzlaşılabilen noktalar için üçüncü bir uzmanın görüşüne başvurulmuştur. Bu sayede, kodların güvenilirliği artırılmıştır.

Kodlama işlemi tamamlandıktan sonra, birbirine benzer özellik gösteren kodlar gruplandırılarak ana temalar ve alt temalar oluşturulmuştur. Kodlardan temalara geçiş sürecinde, yapay zekâ kullanım alanları, sağladığı avantajlar, karşılaşılan zorluklar ve etik kaygılar gibi araştırmanın amacına uygun ana temalar yapılandırılmıştır. Analizin son aşamasında, oluşturulan tema ve kodlar katılımcıların ifadelerine dayalı olarak yorumlanmıştır.

Etik Kurul İzni: Makale için etik kurul izni, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Yayın Etik Kurulu tarafından 07/01/2025 tarih ve 2025/01-28 sayılı karar ile alınmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde, Görsel Sanatlar öğretmenlerinin yüksek lisans süreçlerinde yapay zekâ kullanımına ilişkin deneyimlerini derinlemesine incelemek amacıyla elde edilen verilerin analizine dayalı bulgulara yer verilmektedir. Katılımcılarla yapılan görüşmeler, yapay zekanın kullanım alanları, sağladığı avantajlar, karşılaşılan zorluklar ve etik sorunlar olmak üzere dört ana tema altında analiz edilmiştir. Bulgular, her bir temaya ilişkin katılımcı ifadeleriyle desteklenmiş olup aşağıda detaylı bir şekilde sunulmaktadır.

Tablo 1. Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Yüksek Lisans Sürecinde Yapay Zeka Kullanımına İlişkin Görüşleri

Alt temalar	Kodlar	Katılımcılar
Yapay Zekâ Kullanım Alanları	Literatür Taraması	YÖ2, YÖ4, YÖ6, YÖ8
	Tez Taslağı Oluşturma	YÖ2, YÖ4, YÖ5, YÖ6, YÖ7
	Dil Bilgisi ve İmla Kontrolü	YÖ1, YÖ2, YÖ4, YÖ5, YÖ6, YÖ7, YÖ9, YÖ12
	Kaynakça Düzenleme Görsel Oluşturma	YÖ2, YÖ4, YÖ6, YÖ8 YÖ3, YÖ6
Yapay Zekâ Kullanımının Avantajları	Zaman Tasarrufu	YÖ2, YÖ4, YÖ5, YÖ6, YÖ7, YÖ9, YÖ10
	Verimlilik Artışı	YÖ2, YÖ4, YÖ5, YÖ6, YÖ7, YÖ9, YÖ11
	Kolaylık Sağlama (Özellikle dil kontrolü ve çeviri)	YÖ1, YÖ2, YÖ4, YÖ6, YÖ8, YÖ10
	Hızlı Erişim ve Bilgiye Ulaşım	YÖ2, YÖ4, YÖ6, YÖ8, YÖ12
Yapay Zekâ Kullanımında Zorluklar	Ücretli Programların Maliyetleri	YÖ1, YÖ5, YÖ6, YÖ7
	Türkçe İçerik Sınırlılığı	YÖ1, YÖ6, YÖ8
	Bilgi Güvenilirliği ve Hatalar	YÖ5, YÖ6, YÖ8
	Teknik Altyapı Eksiklikleri	YÖ3, YÖ7, YÖ11
Yapay Zekâ Kullanımının Dezavantajları ve Etik Sorunlar	Özgünlük ve İntihal Riski	YÖ5, YÖ6
	Akademik Kabiliyetlerin Azalması Riski	YÖ5, YÖ6, YÖ8
	Telif Hakkı ve Etik Problemler	YÖ3, YÖ5, YÖ6, YÖ9, YÖ12
	Yapay Zekaya Bağımlılık	YÖ5, YÖ6, YÖ7

Tablo 1 incelendiğinde, yüksek lisans süreçlerinde yapay zekâ kullanımına dair katılımcı deneyimlerinin dört ana tema altında sınıflandırıldığı görülmektedir. Katılımcıların görüşleri doğrultusunda belirlenen bu temalar; yapay zekânın yüksek lisans çalışmalarında kullanım alanları, sağladığı avantajlar, karşılaşılan zorluklar ve dezavantajlar/etik sorunlar alt başlıklarından oluşmaktadır.

Temalar arasında en dikkat çeken başlık “Yapay Zekâ Kullanım Alanları” olup, yapay zekanın dil bilgisi ve imla kontrolü, tez taslağı oluşturma ve literatür taraması gibi çeşitli akademik süreçlerde aktif olarak kullanıldığı görülmektedir. “Yapay Zekâ Kullanımının Avantajları” teması ise katılımcıların zaman tasarrufu, verimlilik artışı ve dil desteği gibi olumlu deneyimlerini yansıtmakta ve yapay zekânın akademik çalışmalara sağladığı pratik katkılara dikkat çekmektedir. Öte yandan, “Yapay Zekâ Kullanımında Karşılaşılan Zorluklar” teması, maliyet, Türkçe içerik sınırlılığı ve bilgi güvenilirliği gibi sorunları kapsamaktadır; bu faktörlerin katılımcıların yapay zekâyı kullanma sıklığını ve güvenini sınırladığı gözlemlenmiştir. Son olarak, “Yapay Zekâ Kullanımının Dezavantajları ve Etik Sorunlar” teması altında özgünlük riski, akademik becerilerin azalması ve etik sorunlar gibi olumsuzluklar ele alınmıştır.

Yapay Zekâ Kullanım Alanları

Katılımcılar, yapay zekâyı yüksek lisans süreçlerinde çeşitli alanlarda kullanmışlardır. Literatür taraması ve veri analizi yapay zekânın en sık tercih edilen kullanım alanlarındandır. YÖ2, YÖ4 ve YÖ6, yapay zekânın literatür taramasında kaynakları hızlıca bulmalarını sağladığını belirtmiştir. Örneğin, YÖ2, "*Yapay zekânın sunduğu kaynaklar sayesinde literatür taramam çok daha kısa sürede tamamlandı*" diyerek verimlilik sağladığını ifade etmiştir. Tez taslağı oluşturma ve dil bilgisi kontrolü de yapay zekânın kullanıldığı alanlardan biridir. Bu bağlamda YÖ1, YÖ2, YÖ4, YÖ5 ve YÖ12 bu alanlarda yapay zekânın sağladığı desteğin önemli olduğunu vurgulamışlardır. YÖ9, "*Yapay zekâ, dil bilgisi ve imla kontrolünde büyük bir kolaylık sağladı, yazdığım metinleri daha profesyonel bir hale getirdim*" ifadesiyle deneyimini paylaşmıştır. Görselleştirme ve görsel oluşturma alanında ise YÖ3 ve YÖ6 yapay zekâyı deneme amaçlı kullanmış, bu araçların sınıf içinde ilgi çekici olabileceğini belirtmiştir.

Yapay Zekâ Kullanımının Avantajları

Yapay zekânın sağladığı en belirgin avantajlar arasında zaman tasarrufu ve verimlilik artışı yer almaktadır. YÖ2, YÖ4, YÖ5 ve YÖ10, yapay zekânın zaman kazandırıcı özelliklerinden yararlandıklarını belirtmişlerdir. YÖ4, "*Araştırma sürecinde yapay zekâ sayesinde birçok kaynağa hızlıca ulaştım ve metin düzenleme işlerini kısa sürede tamamladım*" diyerek zaman tasarrufuna vurgu yapmıştır. Verimlilik artışı açısından, yapay zekânın akademik çalışmalarda kolaylık sağladığını ifade eden YÖ1, YÖ2, YÖ4 ve YÖ10, özellikle dil kontrolü ve çeviri işlemlerinde yapay zekânın işlerini büyük ölçüde kolaylaştırdığını dile getirmiştir. YÖ10, "*Yapay zekâ sayesinde dil bilgisi hatalarını anında görebiliyorum, bu da metinlerimi daha akıcı hale getiriyor*" diyerek bu kolaylığı vurgulamıştır.

Yapay Zekâ Kullanımında Karşılaşılan Zorluklar

Katılımcılar, yapay zekâyı kullanırken bazı zorluklarla karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Ücretli programların maliyeti, Türkçe içerik sınırlılığı ve bilgi güvenilirliği bu zorluklar arasında öne çıkmaktadır. YÖ1, YÖ5, YÖ6 ve YÖ7, bazı yapay zekâ araçlarının yüksek maliyetlerinin kullanımda sıkıntı yarattığını ifade etmişlerdir. YÖ5, "*Yapay zekâ araçlarının bazıları oldukça maliyetli, bu da sürekli kullanımını zorlaştırıyor*" diyerek maliyet sorununa dikkat çekmiştir. Türkçe içerik sınırlılığı konusunda YÖ1 ve YÖ6, yapay zekânın genellikle İngilizce dilinde daha etkili olduğunu, bu nedenle Türkçe içerikte yetersiz kaldığını vurgulamıştır. YÖ1, "*Yapay zekâ araçları çoğunlukla İngilizce içerik sunuyor, bu nedenle Türkçe kaynak bulmakta zorlanıyoruz*" ifadesini kullanmıştır. Ayrıca, bilgi güvenilirliği ve hatalar açısından YÖ5 ve YÖ6, yapay zekânın bazen hatalı bilgiler sunabileceğini belirtmiştir. YÖ5, "*Yapay zekânın sağladığı bazı bilgiler doğruluk açısından güvenilir olmayabiliyor, bu da akademik çalışma için bir risk*" diyerek bu durumu açıklamıştır."

Yapay Zekâ Kullanımının Dezavantajları ve Etik Sorunlar

Yapay zekâ kullanımının dezavantajları arasında telif hakkı ve etik problemler, akademik becerilerin azalması ve yapay zekâyı bağımlılık yer almaktadır. Özgünlük ve intihal riski konusunda YÖ5 ve YÖ6, yapay zekânın ürettiği metinlerde intihal olasılığının bulunduğunu ve dikkat edilmesi gerektiğini vurgulamışlardır. YÖ5, "*Yapay zekânın*

oluşturduğu metinlerde bazen intihal riski olabiliyor, bu nedenle dikkatli olmamız gerekiyor" diyerek bu endişesini belirtmiştir. Akademik kabiliyetlerin azalması riski konusunda ise YÖ5 ve YÖ6, yapay zekânın yoğun kullanımıyla öğrencilerin araştırma ve yazma becerilerinin gelişmeyebileceğini ifade etmişlerdir. YÖ6, *"Yapay zekâyı her konuda kullanmak yerine kendi analitik düşünme becerilerimizi geliştirmemiz gerekiyor"* diyerek bu riski ifade etmiştir. Telif hakkı ve etik problemlerle ilgili olarak YÖ3 ve YÖ12, yapay zekânın mevcut içerikleri işleyerek yeni metinler ürettiğini ve bu durumun telif hakkı ihlali riskini doğurabileceğini belirtmişlerdir. YÖ3, *"Yapay zekânın mevcut içerikleri kullanarak yeni metinler üretmesi telif hakkı açısından sorun yaratabilir"* ifadesini kullanmıştır.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu araştırmada Görsel Sanatlar öğretmenlerinin yüksek lisans sürecinde yapay zekâ kullanımına ilişkin deneyimleri yapay zeka kullanım alanları, avantajlar, karşılaşılan zorluklar ve etik sorunlar şeklinde dört ana tema altında incelenmiştir.

Görsel Sanatlar öğretmenlerinin yüksek lisans sürecinde yapay zekâ kullanım alanlarının dil bilgisi ve imla kontrolü, tez taslağı oluşturma ile literatür taraması gibi akademik yazım süreçlerini kapsadığı tespit edilmiştir. Katılımcılar, yapay zekanın bu alanlardaki kolaylaştırıcı etkisini vurgulayarak özellikle akademik yazım sürecini hızlandırma ve düzenleme açısından faydalı olduğunu belirtmiştir. Literatürde de yapay zekanın akademik yazım süreçlerine katkı sağladığını ele alan birçok çalışma bulunmaktadır (Başaran ve Özenç, 2024; Dinçer, 2024; Khalifa ve Albadowy, 2024; Khaleel, Nassar ve El-Khozondar, 2024; Oh, 2023). Bu bağlamda, dil bilgisi ile metin düzenleme gibi temel yazım alanlarında yoğun kullanımı, bu araçların sunduğu kolaylıkların araştırmacılar tarafından benimsendiğini göstermektedir.

Araştırmada, yapay zekanın en belirgin avantajlarının zaman tasarrufu, verimlilik artışı ve dil desteği olduğu tespit edilmiştir. Katılımcılar, yapay zekanın özellikle dil bilgisi kontrolü ve metin düzenleme gibi alanlarda hızlı çözümler sunduğunu belirtmiştir. Bu bulgu, yapay zekanın akademik çalışmalarda rutin işlemleri kolaylaştırarak araştırmacılara zaman kazandırabileceğini öne süren Oh'un (2023) çalışmasıyla paralellik göstermektedir.

Araştırmada, katılımcıların yüksek lisans süreçlerinde yapay zekâ kullanımına ilişkin başlıca zorluklar arasında maliyet, Türkçe içerik sınırlılığı ve bilgi güvenilirliği gibi sorunların öne çıktığı görülmektedir. Bu sonuç, yapay zekâ teknolojilerinin akademik çalışmalar bağlamında daha erişilebilir ve güvenilir hale getirilmesi gerekliliğine işaret etmektedir. Özellikle maliyet faktörünün, yüksek lisans öğrencilerinin teknolojik araçlara erişimini kısıtlayarak bu süreçte teknolojiyi etkili bir şekilde kullanma potansiyelini azaltabileceği ileri sürülebilir.

Katılımcılar, yapay zekanın yüksek lisans süreçlerinde kullanılmasının, intihal olasılığını artırabileceği, akademik becerilerin zayıflamasına yol açabileceği ve etik sorunların ortaya çıkmasına neden olabileceği şeklinde bazı dezavantajlar doğurabileceğini ifade etmişlerdir. Meyer ve arkadaşları (2023), yapay zekâ modellerinin zaman zaman doğru olmayan bilgileri doğruymuş gibi sunma eğiliminde olduklarını vurgulamış ve bu durumun bilgi güvenilirliği açısından risk oluşturabileceğine dikkat çekmişlerdir. Benzer şekilde, Tudino ve Qin (2024), yapay zekâ modellerine aşırı güvenilmesinin, yanlış bilgi kullanımı ve intihal riskini artırabileceğini belirtmişlerdir. Bu

tür sorunlar, akademik dürüstlük, özgünlük ve yapay zekâ tarafından üretilen kaynakların güvenilirliği gibi konular etrafında yoğunlaşan etik tartışmaları gündeme getirmektedir. Dolayısıyla öğrencilerin yüksek lisans süreçlerinde bu konun ele alınması gereken önemli bir mesele olduğu söylenebilir.

ÖNERİLER

Yapay zekanın etkili ve etik kullanımını sağlamak adına, araştırmacılara ve öğrencilere yönelik kapsamlı eğitim programları düzenlenmelidir. Bu programlar, yapay zekanın akademik süreçlerde sağladığı avantajların yanı sıra etik risklerini de ele alacak şekilde yapılandırılmalıdır. Özellikle araştırmacılar için etik ilkeler, telif hakları ve intihal konularına odaklanan eğitim seminerleri düzenlenerek yapay zekanın akademik çalışmalara etkileri daha bilinçli bir şekilde değerlendirilebilir. Bunun yanı sıra, yapay zekanın öğretmenlerin mesleki gelişim süreçlerindeki rolü üzerine daha fazla araştırma yapılmalıdır. Yapay zekanın sanat eğitimi bağlamında nasıl daha etkin kullanılabileceğini belirlemek amacıyla, bu teknolojinin yerel ve kültürel sanatların korunması ve öğretilmesindeki katkıları incelenmelidir. Bu araştırmalar, yapay zekanın sanat eğitimi bağlamında daha etkin ve bilinçli kullanımını destekleyecektir.

KAYNAKÇA

- Alfiani, D. R. (2024). *Students' perception of ChatGPT for the enhancement of English writing skills* (Doctoral dissertation, Universitas Nahdlatul Ulama Sunan Giri). Universitas Nahdlatul Ulama Sunan Giri.
- Arbi, A. P. (2024). The role of ChatGPT in writing performance: A review of recent studies. *Asian Journal of Multidisciplinary Research*, 1(1), 29-41. <https://doi.org/10.59613/y0y95v73>
- Armstrong, C. (2024). Towards bridging the ethical gap in using artificial intelligence writing tools in academic and research writing. *International Journal of Global Community*, 7(1), 93-104.
- Başaran, R., & Özenç, Y. Y. (2024). Bilimsel araştırma sürecinde yapay zeka araçlarının kullanımı. *Uluslararası Eğitimde Mükemmellik Arayışı Dergisi (UEMAD)*, 4(1), 35-53.
- Black, J., & Chaput, T. (2024). A discussion of artificial intelligence in visual art education. *Journal of Computer and Communications*, 12(5), 71-85.
- Büyükkada, S. (2024). Akademik yazımda yapay zekâ kullanımının etik açıdan incelenmesi: ChatGPT örneği. *Rize İlahiyat Dergisi*, (26), 1-12. <https://doi.org/10.32950/rid.1337208>.
- Chan, C. K. Y., & Hu, W. (2023). Students' voices on generative AI: Perceptions, benefits, and challenges in higher education. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 20(1), 1-18. <https://doi.org/10.1186/s41239-023-00411-8>.
- Dinçer, S. (2024). The use and ethical implications of artificial intelligence in scientific research and academic writing. *Educational Research & Implementation*, 1(2), 139-144.
- Ekmekçi, P. E. (2024). Yükseköğretim kurumları bilimsel araştırma ve yayın faaliyetlerinde üretken yapay zekâ kullanımına dair etik rehberle ilişkin görüşler. *Türkiye Klinikleri Journal of Medical Ethics-Law and History*, 32(3), 205-206. [10.5336/mdethic.2024-104039](https://doi.org/10.5336/mdethic.2024-104039).
- Eskandari, S. (2024). Ethical challenges of using artificial intelligence in article writing. *Education and Ethics in Nursing*, 13(1-2), 4-6.

- Hegazy, A. Z., Gaber, S. A., Alkhateeb, I. A., Alqatam, M. A., Almughyirah, S. M., Mahgoub, Y. M., & Shahat, H. A. (2024). Saudi postgraduate students' ethical commitment between awareness and application of artificial intelligence in scientific writing. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*, 23(10), 583-598. <https://doi.org/10.26803/ijlter.23.10.28>.
- Khaleel, M., Nassar, Y., & El-Khozondar, H. J. (2024). Towards utilizing artificial intelligence in scientific writing. *International Journal of Electrical Engineering and Sustainability*, 2(1) 45-50. <https://ijees.org/index.php/ijees/index>.
- Khalifa, M., & Albadawy, M. (2024). Using artificial intelligence in academic writing and research: An essential productivity tool. *Computer Methods and Programs in Biomedicine Update*, 5. 100145. <https://doi.org/10.1016/j.cmpbup.2024.100145>.
- Lim, W. M., Gunasekara, A., Pallant, J. L., Pallant, J. I., & Pechenkina, E. (2023). Generative AI and the future of education: Ragnarök or reformation? A paradoxical perspective from management educators. *The International Journal of Management Education*, 21(2), 100790. <https://doi.org/10.1016/j.ijme.2023.100790>.
- Mete, M. H. (2023). Sosyal bilimlerde büyük veri analitiği, yapay zekâ ve makine öğreniminin kullanımı. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(1), 99-120. <https://doi.org/10.18037/ausbd.1272565>.
- Meyer, J. G., Urbanowicz, R. J., Martin, P. C. N., O'Connor, K., Li, R., Peng, P.-C., Bright, T. J., Tatonetti, N., Won, K. J., Gonzalez-Hernandez, G., & Moore, J. H. (2023). ChatGPT and large language models in academia: Opportunities and challenges. *BioData Mining*, 16(1),1-11. <https://doi.org/10.1186/s13040-023-00339-9>.
- Oh, S. (2023). A study on the case of using ChatGPT & learners' perceptions in college liberal arts writing. *Korean Journal of General Education*, 17(3), 11-23. <https://doi.org/10.46392/kjge.2023.17.3.11>.
- Okina, M. O. (2024). Exploring ethical frontiers: A survey into the prevalence of artificial intelligence in academic writing. *Journal of Computer Sciences and Informatics*, 1(1), 68-68.
- Peres, R., Schreier, M., Schweidel, D., & Sorescu, A. (2023). On ChatGPT and beyond: How generative artificial intelligence may affect research, teaching, and practice. *International Journal of Research in Marketing*, 40(2), 269-275 <https://doi.org/10.1016/j.ijresmar.2023.03.001>.
- Saif, M., Iqbal, F., Sheaih, R. A., Ilyas, A., Farid, G., & Nadeem, M. (2024). Ethical considerations regarding the use of artificial intelligence tools in research and publication. *Kurdish Studies*, 12(4), 1166-1170. <https://doi.org/10.53555/ks.v12i4.3133>.
- Tudino, G., & Qin, Y. (2024). A corpus-driven comparative analysis of AI in academic discourse: Investigating ChatGPT-generated academic texts in social sciences. *Lingua*, 312, 103838. <https://doi.org/10.1016/j.lingua.2024.103838>.
- Uno, I. A., Otu, O. D., Obaji-Akpet, I. O., Nwagboso, C. I., Eja, T. R., Awubi, E., & Ukume, G. D. (2024). Artificial intelligence and academic research: Understanding the potential and the threats to academic writing. *Ianna Journal of Interdisciplinary Studies*, 6(2), 33-52.
- Uyan, U. (2023). Yapay zekânın bilimsel yayın amaçlı kullanımına ilişkin etik kaygılar: Sistematik bir yazın incelemesi. *İş Ahlakı Dergisi*, 16(2), 173-199.

Xu, X., & Xu, S. (2024). Optimization of the convolutional neural network classification model under the background of innovative art teaching models. *Scientific Reports*, 14(1), 20325. | <https://doi.org/10.1038/s41598-024-71536-7>.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (10. baskı). Seçkin Yayınları.

Zawacki-Richter, O., Marín, V. I., Bond, M., & Gouverneur, F. (2019). Systematic review of research on artificial intelligence applications in higher education—where are the educators?. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 16(1), 1-27. <https://doi.org/10.1186/s41239-019-0171-0>.

Etik Metni: “Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazarlara aittir. Makale için etik kurul izni, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Yayın Etik Kurulu tarafından 07/01/2025 tarih ve 2025/01-28 sayılı karar ile alınmıştır.”

Yazar(lar)ın Katkı Oranı Beyanı: Bu çalışmada birinci yazarın katkı oranı %50, ikinci yazarın katkı oranı ise %50’dir.

KATKI ORANI	KATKIDA BULUNAN YAZAR(LAR)
Fikir ve Kavramsal Örgü	Yahya HİÇYILMAZ- İbrahim ARTAN
Literatür Tarama	Yahya HİÇYILMAZ- İbrahim ARTAN
Yöntem	Yahya HİÇYILMAZ
Veri Toplama	İbrahim ARTAN
Verilerin Analizi	Yahya HİÇYILMAZ
Bulgular	Yahya HİÇYILMAZ- İbrahim ARTAN
Tartışma ve Yorum	Yahya HİÇYILMAZ- İbrahim ARTAN

Finansal Destek: Bu çalışmanın yazım sürecinde katkı ve/veya destek alınmamıştır.

Bilgilendirilmiş Onam Beyanı: Çalışmaya katılan tüm katılımcılardan bilgilendirilmiş onam formu alınmıştır

Veri Kullanılabilirlik Beyanı: Makale ile ilgili tüm veriler makalenin içinde yer almaktadır.

Çıkar Çatışması: Yazarların araştırma ile ilgili diğer kişi, kurum ve kuruluşlarla ve yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır

Bu eser CC BY (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.tr>) ile lisanslanmıştır.

Sorumluluk Reddi/Yayıncı Notu: Tüm yayınlarda yer alan ifade, görüş ve veriler yazar(lar) ve katkıda bulunan(lar)ın görüşleridir. IJETSAR ve/veya editör(ler), içerikte belirtilen herhangi bir fikir, yöntem, talimat veya üründen kaynaklanan kişiler veya mülke yönelik zararlardan ve ihlallerden sorumlu değildir.